

Sildekongene

OPPLEVELSE Omtrent samtidig med de første høststormene svømmer 700 spekkhoggere inn en fjordarm i Nordland. De kommer så lenge silda drar samme vei. Antagelig ikke for alltid, så vil du ha nærkontakt med disse flotte skapningene, er det kanskje lurt ikke å vente for lenge?

Tekst: Trygve Sunde Kolderup **Foto:** Trym Ivar Bergsmo

Snøen har lagt seg og meteorologene har sendt ut stormvarsel. I Tysfjorden går sjøen hvit. I en liten gummibåt sitter likevel syv turister og smiler fra øre til øre. De har gledet seg i flere måneder til denne dagen. Noen av dem har reist i nesten et døgn for å komme til den lille fjordarmen mellom Narvik og Lofoten. Det er like før de skal oppleve en av Norges råeste naturopplevelser. I løpet av formiddagen skal de ut i det kalde havet og svømme sammen med

700 sultne spekkhoggere som er på jakt etter mat.

FOR FEMTEN ÅR SIDEN skjedde det noe spesielt i Tysfjord. Silda, som tradisjonelt hadde holdt seg i områdene rundt Island om vinteren, begynte i stedet å legge vintervandringen inn til Tysfjord. Ettersom fisken er den viktigste næringskilden til spekkhoggerne i Nordsjøen, fulgte en stor del av dem etter silda. I løpet av høsten

fylles derfor den trange fjorden av hvaler på matjakt. Nesten helt siden de første la om reiseruta, har det vært organisert hval-safari i Tysfjord. Over 6000 turister kommer hvert eneste år for å oppleve fenomenet som er noe av det mest spennende Norge kan skryte av på opplevelsesmenyen.

Inntil for noen få år siden var det bare mulig å følge spekkhoggerne fra store båter. Nå er snorkling blitt et alternativ for de tøffeste.

Å jage silda er et samarbeid spekkhoggerne imellom. De sirkler dem inn, slår med halene, noe som lammer silda. Så er det bare å forsyne seg.

– Det er observert en gruppe spekkhoggerne rett uti fjorden, sier guiden. Han starter motoren og drar lua nedover ørene.

Vi er klare som strikker, og gummibåten setter fart ut fjorden. Regnet blandes med bølgesprut og etter et knapt kvarter dukker de første spekkhoggerne opp. Store, svarte finner glir langs gummibåten. Over oss flyr store flokker med måker. For å fange silda, jager spekkhoggerne ved et nitid samarbeid fisken til overflaten. Måkene følger etter, så store fugleflokker er derfor det første du skal se etter på spekkhoggersafari.

– Dere må gli rolig ned i vannet. Hvis dere hopper uti blir spekkhoggerne skremt, roper guiden. Han har stanset motoren. Tett rundt båten svømmer omtrent tjue mørke skygger.

Til tross for at spekkhoggerne på engelsk

har fått det skremmende navnet Killer-whale, skal de aldri ha angrepet turister i vannet. Ikke mennesker i det hele tatt. Det er sild disse store, snille dyrene "killer." Kun sild her hos oss, utenfor Canada spiser de opp laksen.

JEG SETTER MEG PÅ RIPPA, plasserer snorkelen i munnen, dykkermaska foran øynene og sjekker at tørrdrakten er ordentlig lukket. Sakte sklir jeg ut av båten. Idet jeg får hodet under vann, svir kulda i ansiktet. Vannet holder ikke mer enn sju grader, men det glemmer jeg raskt når jeg får sett meg rundt.

Få meter unna, rett utenfor glasset på dykkermaska svømmer spekkhoggerne. I noen minutter svømmer de rundt oss. Så forsvinner de og vi haler oss om bord igjen

og setter kurs mot en ny gruppe. Spekkhoggerne er observert flere steder i fjorden og kjøreturen mellom hver gruppe blir aldri lang. Hver gang vi stopper, er det stor aktivitet rundt båten. Spekkhoggerne er så nær båten at vi nesten kan ta på dem. Vil de leke? I løpet av formiddagen stuper vi uti det kalde vannet fire ganger. Hver gang er det like spennende.

TILBAKE MOT HAVNA har det blåst opp ytterligere. Bølgene spruter saltvann over alle i båten. Lenger ute i fjorden er fergene innstilt. De sju klissvåte turistene i den lysegrå gummibåten bryr seg ikke om ruskeværet eller de store bølgene. De har hatt en drømmedag og det skal mer enn noen iskalde sjøspruter til for å skylle vekk disse glisene! ►

Vi glir rolig ned i vannet for ikke å skremme spekkhoggerne. Et lite paradoks det der, men for dem er vel vi vel så truende som de er for oss. "Friends!?" Virker tankeoverføringen?

SPEKKHOGGERSAFARI

Sesong: oktober – januar.

Turoperatøren Orca Tysfjord/Lofoten arrangerer spekkhoggeturer både fra Tysfjord og fra Svolvær.

Fra Svolvær er det avganger onsd., tors., fre. og lør. til og med januar, også i romjulen og nyttårsaftnen. Safari med storbåt og gummibåt. Safariene starter med foredrag og lysbilder med autorisert guide. Guiden er også med på båten og kan svare på spørsmål. De mest eventyrlystne kan, iført tørrdrakt, maske og snorkel, oppleve spekkhoggerne under vann.

orca-lofoten.com. lofoten-startside.no

Fra Tysfjord arrangeres turene hver dag. Det er mulig å velge mellom turer i stor båt eller i gummibåter. Snorkleturene, med aldersgrense 16 år, koster 1500 kroner per person. Det er mulig å sitte på i båten uten å være i vannet. Da koster turen 810 kroner. Turene med stor båt varer ca. seks timer og koster 900 kroner. Enkel lunsj om bord inkludert. Husk varmt, vind- og vanntett tøy!

Bo: I Svolvær er det et rikt utvalg av overnattingssteder i alle prisklasser. Et rom i sjøhus

koster fra 350 kroner. Svinøya Rorbuer & Børsen Spiseri kan anbefales, et levende, lite fiskewær på en øy i Svolvær havn med broforbindelse og kort vei til sentrum. Her har fiskeriene og fiskemottaket vært selve livsnerven i snart 200 år, og slik er det også i dag. De originale rorbuene er restaurerte med moderne bad, velutstyrt kjøkken og komfortable soverom. Børsen Spiseri er en av Lofotens mest anerkjente fiskerestauranter i gammelbrygga fra 1828. svinoya.no.

I Tysfjord er Tysfjord Turistsenter base for spekkhoggeturene. Hotellet har overnatting i enkle campinghytter, 450 kroner for 4 personer, eller på dobbeltrom, 1160 kroner. tlf. 75 77 53 70. orca-tysfjord.no

Bo om bord: Du kan også oppleve spekkhoggerne ved å bo om bord i en skøyte.

lofotdykk.no

Reisen til Svolvær: Fly Widerøe fra Bodø til Svolvær. Lei bil (lurt hvis du vil se deg om i Lofoten) eller ta buss inn til Svolvær.

wideroe.no

Reisen til Tysfjord: Fly til Evenes, buss og ferge til Tysfjord Turistsenter eller ferge fra Svolvær og buss fra Skutvik til Tysfjord Turistsenter.

Fra fjorden ser du rett på Norges nasjonalfjell; Stetind.

De store hvalen kommer ofte til syne rett ved båtene. De er så nærmte at vi kan ta på dem. Et lite slag med halen – og vi hadde alle ligget i vannet. Men det skjer ikke ...

Foto: Ola Sjøseth

På Svinøya bor du i nyoppusete rorbuer og kan lage mat selv, eller spise i nærheten på en av de beste fiskerestaurantene i nord.

Swim with killer whales!

In Norwegian waters killer whales feed on herring only. Despite the awe-inspiring name, they are not known to have attacked humans.

Foto: Solvinn Zankl

At about the same time that autumn gales start, 700 killer whales swim into a fjord in the county of Nordland. They feed on the schools of herring that migrate to the same areas. Since herring are unpredictable, there is no telling how long this migration will continue. If you want to see the killer whales, maybe you should plan a trip north soon?

There is snow on the ground and a storm has been forecast. The waves of the Tysfjord are white-crested. But in spite of the inhospitable weather the seven tourists ready to embark on their adventure in a little rubber dinghy are all smiles. What they are about to do may rank as one of the most extreme outdoor experiences in Norway. For a few hours this morning they are going to jump in the ocean and swim with hungry killer whales feeding on the herring.

It's been 15 years since an unexplained coincidence of nature gave Tysfjord a new tourist attraction. Herring, which had traditionally been migrating to the waters around Iceland in the winter, began to appear in Tysfjord. Killer whales followed this important source of nutrition from the North Sea. Almost immediately entrepreneurial boat owners started organising whale safaris. Now more than 6000 tourists a year come to Tysfjord to enjoy this fascinating spectacle. Until a few years ago you could only observe it from fairly large boats. Today snorkelling is an alternative for the more courageous.

In Norwegian waters killer whales feed on herring only – unlike the coastal waters of Canada, where they compete with fishermen for the prize catch of wild salmon. Despite the awe-inspiring name, they are not known to have attacked humans. Nevertheless, we are a little nervous as we prepare to go in. The big whales are almost close enough to the dinghy that we can touch them. Once in the cold water, however, we feel nothing but exhilaration at this close contact with nature. Once back in the dinghy we can hardly wait to back in. Four times we swim with the whales before it's time to back to shore.

As we head back the foamy waves spray the passengers of the dinghy with cold sea water. But no matter how soaking wet we get, there is nothing that can wipe the contented grins off our faces – we've had an amazing day!

KILLER WHALE SAFARIS

Season: October – January

Tour operator Orca Tysfjord/Lofoten organize safaris out of Tysfjord and Svolvær.

From Svolvær: departures Wed., Thu., Fri., Sat. until the end of January, incl. week between Christmas and New Year's, and New Year's Eve. Choice of dinghy or bigger boat. Introductory lecture/slide show with authorised guide before departure. The adventurous may don dry suits, masks and snorkels to swim with the whales.

www.orca-lofoten.no

From Tysfjord: safaris every day. Choice of dinghy or bigger boat. Snorkelling for participants 16 years and older only. Snorkelling is optional for participants on dinghy trips. Remember warm clothes that are wind and water proof. orca-tysfjord.com

Accommodation:

In Svolvær: Svinøya Rorbuer & Børsen. This is a lively fishing community on an island in the harbour of Svolvær, with a bridge connecting it to the centre of town. Fisheries and fish processing have been providing the locals with a livelihood for 200 years. The original fisherman's cottages have been refurbished with modern bathrooms and kitchens and comfortable bedrooms. Børsen Spiseri is one of the best fish restaurants in Lofoten, located in a seafront building from 1828. svinoya.no

In Tysfjord: Tysfjord Turistsenter, tel. +47 75 77 53 70 is the base of the whale safaris. Hotel: double rooms NOK 1,150 per night. Accommodation in simple cottages is also available: NOK 450 per night. orca-tysfjord.no

Stay on board: Some safari boats offer accommodation on board. lofotdykk.no

Travel to Svolvær: Fly SAS Braathen to Bodø, and/or Widerøe to Bodø/Svolvær. Rent a car if you want to see more of Lofoten, or take shuttle bus from the airport to Svolvær.

Travel to Tysfjord: Fly SAS Braathens to Evenes, bus and ferryboat to Tysfjord Turistsenter; or ferryboat from Svolvær, bus from Skutvik to Tysfjord Turistsenter.